

Nebezpečí nesrovnalostí v literatuře o poskytování první pomoci

Jiří Zámečník

Em. Prof., MUDr., CSc.

Když někdo onemocní nebo u někoho dojde ke zranění obvykle uplyne určitá doba, než se mu dostane odborného ošetření. A tato doba je často kritická pro postiženého. Co vy učiníte nebo mohli byste učinit v této době může být rozhodující v otázce života a smrti pro postiženého.

Vaše znalosti v poskytnutí první pomoci získáváte hlavně z literatury. A právě v této odborné literatuře se někdy objeví údaje, které jsou v rozporu s pravidly poskytování první pomoci, nebo vůbec chybí. Proto si dovoluji na to ve svém příspěvku upozornit.

**V 9 příručkách, směrnic, doporučeních,
zdravotnických učebnic i lékařských kompendií:**

Matení nebo záměna pojmů:

- **3 x úžeh = úpal (a stejná je první pomoc) !**
- **2 x úpal = přehřátí**
- **2 x otrava etanolem = otravě metanolem**

Chybí:

- **8 x otrava houbami**
- **8 x náhodné podchlazení (accidental hypothermia)**
- **8 x urgentní porod (potrat)**
- **9 x ! co nesmíme podat při otravě metanolem**

**Otrava etanolem a metanolem
(ředidla, nemrznoucí směs, fermež,
tuhé podpalovače, domácí lihoviny
-etylenglykol)**

**Při otravě metanolem podat 5 – 10 cl
kvalitního lihového nápoje (whisky,
brandy, vodka apod.)**

Při otravě metanolem Nikdy kofein

Úžeh, úpal a přehřátí

**Úpal – působení zevního tepla
(práce ve slévárně, v kuchyni)**

**Přehřátí – vnitřní zdroj tepla
(práce v gumovém obleku v podzemí,
dav lidí)**

**Nikdy nedat pít čistou vodu (X úžehu)
Sůl !**

Otrava houbami

**Které: jedovaté (záměna, neznalost)
staré, zapařené, velké množství
halucinogenní**

Kdo: staří, zesláblí, děti - riziková

3 typy otrav: 1) žaludečně střevní

**Které: hřib satan, holubinka vrhavka, ryzec
kravský**

**Příznaky: za ½ až 3 (6) hod. zvracení, průjem,
při déletrvajícím Sy odvodnění: křeče v lýtkách,
kolaps**

**První pomoc: slané tekutiny, při zvedání
žaludku vyvolat zvracení, nakonec salinické
projímadlo – k lékaři**

2) Muskarinový typ (nervověpsychogenní)

Které: muchomůrka panterová, červená

Příznaky: za ½ až ¾ hod. nevolnost, na zvracení, slinění, slzení, pocení, bolesti hlavy, hučení v uších, pocit sálavého tepla v obličeji, excitace, mnohomluvnost, touha po pohybu, vrávorání, halucinace, závrat', vědomí se zakaluje, delirium.

Obj.: dýchací obtíže, cyanóza, TK↓, zúžení pak rozšíření zorniček, tonické křeče celého těla, zvýšené šlachové reflexy.

Průběh asi 12 hod. U zesláblých a starých jedinců a u dětí úmrtí.

První pomoc: vyvolat zvracení, tekutiny se solí, nakonec salinické projímadlo;

do nemocnice, zvratky s sebou

3) Faloidní typ (jaterní) nejzávažnější (úmrtnost až 50 %)

Které: muchomůrka zelená, bílá, některé holubinky, čirůvka zelánka (2 kusy = smrtelná dávka)

Příznaky: za 6 – 24 hod. ! zvracení a profúzní průjmy (nebezpečí odvodnění), oligurie až anurie, kolaps, šok – smrt 5 – 8 den.

Při přežití těžké poškození jater

První pomoc: podporovat zvracení, klyзма, slané tekutiny;

co nejdříve do nemocnice

U žádné otravy houbami nepodávat alkohol nebo mléko ! Urychluje vstřebávání toxinů!